Hallituksen esitys eduskunnalle HE 4/2020

Kuulemistilaisuus 5.3.2020

Eeva Päivärinta,

gerontologi,

johtava asiantuntija

”Siitä on lähdettävä, että tähän on tultu”

Hannes Manninen

- ”On todella vaikeaa saada vanhustyöstä kiinnostuneita työntekijöitä hakemaan edes toistaiseksi voimassa oleviin työsuhteisiin.”
- ”Lähihoitajakoulutukseen, jonka päätyttyä on luvassa työpaikka ei saada riittävästi hakijoita, vaikka koulutus ja harjoittelut ovat omalla paikkakunnalla.”
- ”Myöskään aikuisella iällä ammattiin kouluttautuvat tai alaa vaihtavat eivät ole kiinnostuneet vanhustyöstä kuten ennen.
- ” Vanhustyöllä ei ole ollut vetovoimaa nuorisoasteella aikaisemminkaan.”

- ” Kuntatalouden kurimus näkyy koko vanhustyön kentällä. Kaikki millä ei ole lain suojaa on uhan alla.”
- ” Vanhusneuvostot ja vanhusasiamiehet ovat jääneet varjoon. Vanhojen ihmisten vaikutusmahdollisuudet kaventuvat säästöpaineiden kasvaessa.”

”Elämä on ihmisen parasta aikaa”

Matti Nykänen

- **Ikä ei tee ihmisestä avutonta**, vaan toimintakyvyn vajeet ja sairaudet sekä käytettävissä olevien voimavarojen niukkuus.
- Emme elä pelkästään hoidosta - elämänlaadun lähteenä toimii kulttuuri-, liikunta- ja sivistystarjonta. 0,7 työntekijää/asukas, voisi turvata moniammatillisen osaamisen toimintayksikössä. Yhteisötaiteilijan työpanos on rikastuttanut ihmisten elämää tehostetussa palveluasumisessa.
- **Palvelujen kustannuksia kasvattaa** epäonnistuminen rajapintatyöskentelyssä. Ihminen ei pääse sairaalaan eikä sairaalasta kotiin oikea-aikaisesti. Syntyy jonoja ja siirtoviivemaksuja. ”Ei ole paikkaa maanpäällä”, vanhan ihmisen kokemana.
- **Puheella muutamme maailmaa**. Tarkistetaan käyttämämme kieli- ja luomamme mielikuvat vanhoista ihmisistä, vanhuudesta, vanhustyöstä. – Puheella ja tasa-arvoisella kohtaamisella ylläpidetään toivoa. Toivo tunteena tukee turvallisuuden kokemusta vanhuudessa. **Vanhustyön kunnian palautus.**

Mitä vanhat ihmiset itse haluavat ja kokevat tarvitsevansa?

Veteraanit määrittelevät hyvässä vanhuudessa merkittäviä asioita

- **Oman viiteryhmän merkitys kasvaa:** omaksi koettu viiteryhmä vahvistaa identiteettiä ja mahdollistaa elämänkokemusten jakamisen esimerkiksi saman ajan kokeneiden tai samassa ammatissa toimineiden ihmisten kanssa.
- **Lähitori** on jaetun toiminnan alueellinen keskus. Se on luomista, palvelua, törmäystä ja vaihdantaa. Yhteisö, joka koostuu monen eri ammattikunnan ja kulttuurin edustajista. Heitä yhdistää sama visio ja halu ratkaista haasteita. (Ikäneuvo, Pirkanmaan Senioripalvelut 20.4.2017, Taru Malinen).
- **Asumisen** valinnoilla on suuri merkitys oman vanhuuden reunaehtoihin. Muistisairaudet vaativat erityisen suurta herkkyyttä ja ihmisen kuulemista.
- **Palvelut kotona**, kodiksi koetussa yhteisössä, kotiin tuotuina, kotoa käyden, yön tai useamman yli viipyen ja kotiin palaten.
- Käsite kotihoito ei kuvaa palveluja vaan tapaa toimia ja tuottaa palvelut.
- Kun vanhat **ihmiset saavat itse kertoa**, mitä he tarvitsevat, palvelujen tarve ei lisäänny vaan vähenee. (Pitkälä ja Sandberg 2017)

”Tässä olen Sinua varten”

- ”Tavoitteena on palveluneuvonnan ja asiakasohjauksen selkiyttäminen, yhdenvertainen palvelutarpeen arviointi, palvelutarpeen arvioinnin perusteella kohdennetut oikea-aikaiset palvelut sekä selkeät siirtymät asiakkuudesta toiseen. Palvelutarpeeseen vastaamisen edellytys on, että palveluneuvonta ja asiakasohjaus toimivat hyvin.” (Ikäneuvo, hakemusasiakirja 2016,14. Sastamala)

- Oikea apu oikeaan aikaan vaatii vanhojen ihmisten yksilöllisten tarpeiden ymmärtämistä ja kykyä hyödyntää luovasti kaikkia tarjolla olevia keinoja hänen haluamallaan tavalla.

”Ei ole olemassa mitään ongelmaa, mitä ihminen ei kykenisi ratkaisemaan. Osin siksi, että me loimme nuo ongelmat.”

J.F. Kennedy

Eeva Päivärinta